

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/190/2021
Identifikačné číslo spisu:	2319203786
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2319203786.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloletú G. B., narodenú XX. L. XXXX, Š., P. XXXX/XXA, prechodne X. U. XXXX, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, dieťa matky U. B., Š., P. XXXX/XXA, prechodne X. U. XXXX, narodenej XX. R. XXXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou PARA advokáti, s.r.o., Bratislava, Gagarinova 10A, a otca U. B., narodeného X. U. XXXX, Š., P. XXXX/XX, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Ivana Starzyková, s.r.o., Šurany, M. R. Štefánika 14, o návrhu otca na zníženie výživného, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 22P/144/2019, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. decembra 2020 č. k. 25CoP/59/2020-734, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 13. júla 2020 č. k. 22P/144/2019-636 rozhodol tak, že znížil vyživovaciu povinnosť otca na maloleté dieťa zo sumy 250 eur mesačne, počnúc od 1. decembra 2019 do 31. decembra 2019 na sumu 120 eur mesačne, a počnúc od 1. januára 2020 na sumu 100 eur mesačne, kde výživné je splatné vždy do 15. dňa toho - ktorého mesiaca vopred k rukám matky maloletého dieťaťa; týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 16. februára 2018 č. k. 11P/297/2017-50 v časti rozsahu vyživovacej povinnosti otca na maloleté dieťa. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení okrem iného uviedol, že otec maloletého dieťaťa dňa 29. novembra 2019 uzatvoril manželstvo s U.. G. Ď.. Otec inú vyživovaciu povinnosť nemá, žije v rodinnom dome v Š. so svojou manželkou a jej maloletou dcérou. Z výpovede z pracovného pomeru zo dňa 4. júla 2019 vyplýva, že spoločnosť Essenszeit AT GmbH vypovedala pracovný pomer s otcom maloletej, ktorý trval od 21. januára 2019 s tým, že posledným dňom práce bol 31. júl 2019. Z viacerých potvrdení U.. Ľ. L., všeobecnej lekárky vyplýva, že otec je práceneschopný od 4. novembra 2019 a vzhľadom na jeho onkologické ochorenie sa lekárka nevie vyjadriť k dĺžke jeho práceneschopnosti ani k jeho schopnosti vykonávať akúkoľvek prácu. Súd prvej inštancie mal za to, že podstatnou zmenou pomerov na strane otca je preukázané ochorenie otca a

s tým súvisiaca dlhodobá práceneschopnosť, v dôsledku ktorej otec nie je schopný dosahovať vyšší príjem než nemocenské dávky vo výške 8,745 eura za deň. Podstatnú zmenu pomerov na strane matky videl súd v dosahovanom príjme matky. Kým pri predchádzajúcom rozhodovaní o výživnom na Okresnom súde Nové Zámky matka uvádzala, že je bez príjmu, od septembra 2019 je matka zamestnaná a ako vyplýva z potvrdení o príjme, dosahuje zo zamestnania príjem cca 794 eur mesačne.

2. Na odvolanie matky maloletého dieťaťa Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 8. decembra 2020 č. k. 25CoP/59/2020-734 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že preukázaná zmena zdravotného stavu otca, majúca za následok objektívne a podstatné zníženie jeho možností a schopností, už neumožňuje v rozhodnom období od novembra 2019 vychádzať z akéhokoľvek potenciálneho vyššieho príjmu otca bez ohľadu na dôvod skončenia pracovného pomeru otca u zamestnávateľa Essenzeit AT GmbH. Zdravotný stav otca bol dostatočným spôsobom preukázaný odpoveďou ošetrojúcej všeobecnej lekárky na žiadosť súdu, ako aj rozhodnutím ÚPSVaR Nové Zámky zo dňa 4. júna 2020, ktorým bolo vyhovieť žiadosti otca o preukaz fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, čo bolo odôvodnené tým, že podľa lekárskeho posudku z 1. júna 2020 je miera funkčnej poruchy otca 80 %. K námietke matky, že súd prvej inštancie dostatočne neskúmal pomery manželky otca maloletej odvolací súd uviedol, že z dokazovania vyplýva, že v rozhodnom období bola manželka otca maloletej, ktorá má maloleté dieťa, dlhodobo nezamestnaná, evidovaná na úrade práce, jej príjmy sú teda nesporne nízke, čo limituje jej schopnosť prispievať do spoločnej domácnosti. Vzhľadom na to, že s otcom maloletej jeho terajšia manželka nemá spoločnú vyživovaciu povinnosť, nebolo nevyhnutné podrobnejšie zisťovať jej pomery, keďže by to nemohlo ovplyvniť výšku vyživovacej povinnosti otca k maloletej.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala matka maloletej (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). K tomu uviedla, že rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu záviselo od posúdenia otázky, či je naplnená hmotnoprávna podmienka ustanovenia § 78 Zákona o rodine, t. j. či došlo na strane otca ako povinného rodiča k zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie vyživovacej povinnosti na maloletú. Poukázala na to, že v rámci odvolacieho konania namietla, že sa súd nevysporiadal s majetkovými pomermi a príjmami aktuálnej manželky otca, hoci bol tak povinný spraviť za účelom zistenia skutočného stavu veci. Matka je toho názoru, že odvolací súd bol povinný pri riešení otázky o zmene pomerov otca skúmať aj pomery na strane jeho manželky, pretože obaja zdieľajú spoločnú domácnosť, ako manželia majú bezpodielové spoluvlastníctvo manželov a spoločne prispievajú na chod spoločnej domácnosti, pričom je v tejto súvislosti irelevantné, či má manželka otca vyživovaciu povinnosť k maloletej G.. Poukázala na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky (II. ÚS 1619/07, IV. ÚS 338/09, II. ÚS 756/16) s tým, že v konaní o výživnom je nutné vysporiadať sa aj s majetkovými pomermi manželky povinného rodiča a až následne je možné posúdiť, či sú splnené podmienky pre zníženie vyživovacej povinnosti povinného rodiča. Preto je nesprávne tvrdenie odvolacieho súdu, že súd môže skúmať iba príjmy rodiča, nie jeho partnera/manžela, ktorý vyživovaciu povinnosť k maloletemu dieťaťu nemá. Uviedla, že nemá vedomosť, že by Najvyšší súd Slovenskej republiky už riešil uvedenú právnu otázku. Napokon matka maloletej podotkla, že v konaní pred súdom prvej inštancie poukazovala na časté cestovanie otca s jeho manželkou po rôznych krajinách v rámci Európskej únie, pričom už v čase týchto dovolení bol otec dočasne práceneschopný a nemal taký vysoký príjem, aby si mohol sám tieto dovolenky zafinancovať. S vysokou pravdepodobnosťou sa preto na financovaní života otca podieľa práve jeho súčasná manželka, ktorej pomery však v konaní preukázané neboli.

4. Otec maloletej vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že považuje napadnutý rozsudok za vecne správny a má za to, že nie je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Súd prvej inštancie neposudzoval iba zmenu pomerov na jeho strane, ale posudzoval zmenu pomerov komplexne, teda ako na strane otca, tak aj na strane matky a maloletého dieťaťa, a zistil, že k zmene pomerov došlo na strane otca, matky aj dieťaťa. Pokiaľ matka nenamietala (ne)zisťovanie pomerov jeho terajšej manželky v

odvolacej lehote, ale až po jej uplynutí v rámci vyjadrenia k vyjadreniu otca, má otec za to, že dovolací súd nemá dôvod zaoberať sa touto námietkou. Ďalej otec vo vyjadrení k dovolaniu matky konštatoval, že jeho manželka nemá zákonnú povinnosť podieľať sa na výžive maloletej G.. Naproti tomu vyživovaciu povinnosť má matka maloletej, u ktorej došlo k podstatnej zmene pomerov, jej finančná situácia je lepšia než jeho, teda má prispievať sumou vyššou než on. Súd prvej inštancie a odvolací súd mali podľa otca maloletej za to, že výživa maloletej G. je dostatočne zabezpečená aj pri vyživovacej povinnosti otca vo výške 100 eur. Napokon otec uviedol, že jeho manželka je od januára 2020 sústavne nezamestnaná, v konaní pred súdom prvej inštancie predložil oznámenie ÚPSVaR Nové Zámky z 22. januára 2020 o tom, že jeho manželka je od 11. januára 2020 zaradená do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Tiež poukázal na to, že jeho manželka je vdova, s vyživovacou povinnosťou na maloletú dcéru M..

5. Matka maloletej vo vyjadrení k vyjadreniu otca uviedla, že na rozdiel od Civilného sporového poriadku, kedy je strana sporu povinná uplatniť všetky námietky v lehote na podanie odvolania, účastník mimosporového konania je oprávnený meniť a dopĺňať odvolacie dôvody až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku) a odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu a nie je viazaný odvolacími dôvodmi (§§ 65 a 66 Civilného mimosporového poriadku).

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný, a to aj vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 440 CSP v spojení s § 77 Civilného mimosporového poriadku, a contrario). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolacími dôvodmi dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnenými dovolacími dôvodmi.

11. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva,

že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

12. Matka maloletej prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Pokiaľ matka v úvode dovolania uviedla, že rozhodnutie súdov nižšej inštancie záviselo od posúdenia otázky, či je naplnená hmotnoprávna podmienka ustanovenia § 78 Zákona o rodine, t. j. či došlo na strane otca ako povinného rodiča k zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie vyživovacej povinnosti na maloletú, dovolací súd uvádza, že otázku, či došlo k zmene pomerov a v akom rozsahu, nemožno považovať za otázku právnú, ale za otázku skutkovú. Z dovolania je však zrejmé, že za dovolací dôvod nepovažovala matka maloletej otázku, či došlo na strane otca k zmene pomerov, ale otázku, či pri riešení (skutkovej) otázky o zmene pomerov na strane otca je potrebné skúmať aj pomery jeho súčasnej manželky, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti.

13. Napriek tomu, že vyššie vymedzená otázka (či pri zisťovaní zmeny pomerov na strane otca je potrebné skúmať aj pomery jeho súčasnej manželky) je skutočne otázkou právnou, dovolací súd dospel k záveru, že v napadnutom konaní nešlo o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (ako to predpokladá návetie ustanovenia § 421 ods. 1 CSP). Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu totiž nevyplýva, že by odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom rozhodnutí vychádzal z tézy, že pomery manželky otca nie je potrebné brať do úvahy (ako to naznačuje matka maloletej v dovolaní). Naopak, z bodu 74. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (ktorý citovala aj matka maloletej v dovolaní) je zrejmé, že súd sa zaoberal pomermi manželky otca a dospel k záveru, že „z dokazovania vyplýva, že v rozhodnom období bola manželka otca maloletej, ktorá má maloleté dieťa, dlhodobo nezamestnaná, evidovaná na úrade práce, jej príjmy sú teda nesporne nízke“. Vzhľadom na takto zistený stav už odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie nepovažoval za potrebné vykonávať ďalšie dokazovanie k podrobnejšiemu zisteniu jej pomerov, „keďže by to nemohlo ovplyvniť výšku vyživovacej povinnosti otca k maloletej“.

14. Ak teda matka maloletej v dovolaní tvrdila, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na nesprávnom právnom posúdení veci, keďže „súd bol povinný pri riešení otázky o zmene pomerov otca skúmať aj pomery na strane manželky otca“, nevymedzila dovolací dôvod v súlade s ustanoveniami § 421 ods. 1 a § 432 ods. 2 CSP, teda neuviedla žiadnu právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a vo vzťahu ku ktorej odvolací súd dospel k takému právnomu posúdeniu veci, ktoré by bolo možné považovať z jej pohľadu (vzhľadom na právny názor dovolateľky) za nesprávne.

15. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie matky maloletej odmietol podľa § 447 písm. c), písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

16. Nad rámec otázok právneho posúdenia veci dovolací súd poznamenáva, že matka maloletej síce v dovolaní uviedla, že v konaní pred súdom prvej inštancie poukazovala na časté cestovanie otca s jeho manželkou, pričom podľa dovolateľky sa s vysokou pravdepodobnosťou na financovaní života otca podieľa práve jeho súčasná manželka, ktorej pomery v konaní preukázané neboli, avšak tento poukaz dovolateľky na (podľa nej) nepreskúmanie, resp. nedostatočné preskúmanie pomerov manželky otca maloletej nemal taký charakter, že by ho bolo možné považovať za samostatné vymedzenie dovolacieho dôvodu (napr. podľa § 420 písm. f) CSP). S ohľadom na vyššie uvedenú viazanosť dovolacieho súdu výslovne vymedzenými dovolacími dôvodmi môže dovolací súd posudzovať prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP výlučne v prípade, ak dovolateľ v dovolaní uvedie, v čom má spočívať predmetná vada zmätočnosti (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. apríla 2021 sp. zn. 1VObdo/2/2020, bod 23 a nasl. odôvodnenia). Ak by dovolací súd vyvodil prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP

napriek tomu, že dovolateľ v dovolaní explicitne uplatnil dovolacie dôvody výlučne podľa § 421 ods. 1 CSP, takéto rozhodnutie by vykazovalo znaky svojvoľného rozhodnutia (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2021 sp. zn. II. ÚS 277/2021). Preto dovolací súd v tomto prípade neskúmal prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.